

Облікова картка НДДКР

Державний обліковий номер: 0216U000443

Державний реєстраційний номер: 0111U002181

Відкрита

Дата реєстрації: 04-02-2016

1. Етапи виконання

Номер етапу: 5

Назва етапу: Теоретичне узагальнення результатів досліджень, розроблення рекомендацій і гіпотез. Оформлення кінцевого звіту.

Початок етапу: 01-2015

Закінчення етапу: 12-2015

Вид звітнього документа: Остаточний звіт

2. Виконавець

Назва організації: Державний природознавчий музей НАН України

Код ЄДРПОУ/ІПН: 03534452

Підпорядкованість: Національна академія наук України

Адреса: 79008, Львів - 8, вул. Театральна, 18

Телефон: (232) 235-69-17

E-mail: office@museum.lviv.net

3. Власник результатів НДДКР (продукції)

Назва організації: Національна академія наук України

Код ЄДРПОУ/ІПН: 00019270

Адреса: вул. Володимирська, 54, м. Київ, Київська обл., 01030, Україна

Підпорядкованість: Кабінет Міністрів України

Телефон: 380442350981

E-mail: prez@nas.gov.ua

WWW: <http://nas.gov.ua>

4. Джерела та напрями фінансування

Підстава для проведення робіт: 34 - договір (замовлення) з центральним органом виконавчої влади, академією наук (головними розпорядниками бюджетних коштів на проведення НДДКР)

КПКВК: 6541030

Напрямок фінансування: 2.1 - фундаментальні дослідження

Джерела фінансування

Джерело фінансування: 7713 – кошти держбюджету

Фактичний обсяг фінансування за звітний етап: 536.8 тис. грн.

5. Науково-технічна робота

Назва роботи (укр)

Еволюція та хорологія різноманіття модельних груп флори і фауни України

Назва роботи (англ)

Evolution and chorology of diversity of flora and fauna model groups of Ukraine

Реферат (укр)

Об'єктами дослідження еволюції та хорології біорозмаїття території України були такі модельні групи біоти як крейдові і неогенові молюски, середньопалеозойська іхтіофауна, четвертинні еквіди, викопні й сучасні Ephemeroptera, неогенова флора, рецентні групи нематод Mononchida, ґрунтових мікроартропод Protura, Collembola й Oribatida, водних комах Trichoptera, Plecoptera та Odonata, а також окремі таксони судинних рослин. Метою даної теми досліджень було оцінити просторові зміни та еволюцію різноманіття модельних груп біоти у градієнтах природних умов території України та описати особливості сучасних флор і фаун на ценотичному, локальному і регіональному рівнях. В ході виконання роботи використовувались загальноприйняті методики палеонтологічних, ґрунтово-зоологічних, гідробіологічних і флористичних досліджень. За результатами виконання теми уперше (1) описано природно-історичні й просторові тренди біорізноманіття модельних груп сучасної та викопної біоти в градієнтах екологічних умов дослідженого регіону, (2) сформульовано наукові гіпотези про еволюційні сценарії фауногенезу модельних груп безхребетних тварин і дводольних рослин, (3) запропоновано нові екологічні класифікації Collembola та амфібіотичних комах, а також філогенетичні схеми Nematoda та Protura, (4) описано нові для науки види коней із плейстоцену-голоцену України, рецентні й викопні таксони гідро- і педобіонтів, (5) охарактеризовано таксономічну й екологічну структуру окремих груп фауни і флори на ценотичному, локальному і регіональному рівнях. В результаті проведених досліджень опубліковано 3 монографії (Voichyshyn V. – The Early Devonian armoured agnathans of Podolia, Ukraine; Бакаєва С.Г. – Пізньокрейдіві черевоні молюски Волино-Поділля; Данилюк К.М. – Флора судинних рослин регіонального ландшафтного парку "Надсянський"), 1 навчальний посібник (Новіков А., Барабаш-Красни Б. – Сучасна систематика рослин. Загальні питання: навчальний посібник), брошуру (Tasenkovich L., Kruhlov I., Kalinovich N., Inkin E., Puka E., Chernobay Yu., Veen P. – Inventory of grasslands of the Ukrainian Carpathians) каталог музейних фондів (Voichyshyn V.K. – Devonian Fish Fauna;), а також 109 статей, із яких 49 у високореєтингових закордонних виданнях. Підготовлено до друку "Каталог голотипів викопної фауни і флори ДПМ НАНУ" (Д.М. Дригант) і монографію "Predacious Nematodes (Mononchida) of Ukraine" (А.С. Сусуловський). Результати НДР використані для створення визначників модельних груп фауни безхребетних і флори судинних рослин, поповнення музейних колекцій рослин і тварин, створення електронних баз даних, побудови природничо-музейних виставок, розроблення схем біостратиграфічного поділу та кореляції відкладів, написання літописів природи заповідних об'єктів України, читання навчальних спецкурсів у вузах, а також опубліковані у вигляді узагальнюючих наукових праць.

Реферат (англ)

The objects of study of evolution and chorology of biodiversity in Ukraine were chosen such model groups of biota as cretaceous and neogene molluscs, early Devonian fish fauna, pleistocene-holocene horses, paleogene and modern Ephemeroptera, neogene flora, modern nematodes Mononchida, soil microarthropods Protura, Collembola and Oribatida, water insects Trichoptera, Plecoptera and Odonata and also selected taxa of vascular plants. The purpose of the study: The aim of the study was to appraise the spatial changes and evolution of diversity of model groups of biota along environmental gradients in Ukraine and describe the features of modern floras and faunas on the cenotic, local and regional levels. In carrying out research were used methods of paleontological, soil-zoological, floristic and hydrobiological studies. According to the results of the research were: (1) described the historical and spatial trends of diversity of model groups of biota along environmental gradients of the studied region, (2) formulated scientific hypotheses about evolutionary scenarios faunogenesis of model groups of invertebrates and vascular plants (3) proposed the new environmental classification of Collembola and amphibiotic insects, also phylogenetic schemes of Nematoda and Protura, (4) described new species of horses from the Pleistocene-Holocene of Ukraine, fossil and modern taxa of hydro- and pedobionts, (5) characterized the taxonomic and ecological structure of the some groups of fauna

and flora on the cenotic, local and regional levels. As a result of research were published 3 books (Voichyshyn V. - The Early Devonian armoured agnathans of Podolia, Ukraine; Bakayeva S.G. - Late Cretaceous Gastropoda molluscs of the Volyn-Podillya; Danyluk K.M. - Flora of vascular plants of the Regional Landscape Park "Nadsyansky"), 1 textbook (Novikov A., Barabash-Krasny B. - Modern plant systematics. General problems: manual), brochure (Tasenkevich L., Kruhlov I., Kalinovych N., Inkin E., Puka E., Chernobay Yu., Veen P. - Inventory of grasslands of the Ukrainian Carpathians), catalog of museum funds (Voichyshyn V.K - Devonian Fish Fauna) and 109 articles, of which 49 in foreign editions. Prepared for publication "Catalogue of the holotypes of fossil fauna and flora of State Natural History Museum of NASU" (D.M. Drygant) and the monograph "Predacious Nematodes (Mononchida) of Ukraine" (A.S. Susulovskiy). The results of research were used to create of identification keys for model groups of invertebrates, replenishment of museum collections of fauna and flora, electronic databases, creating of biostratigraphic division and correlation schemes of sediments, building of wildlife exhibitions, writing chronicles of nature reserves of Ukraine, and published in the form of scientific papers.

Індекс УДК: 574, 577.48(477.8)

Коди тематичних рубрик НТІ: 34.35

6. Науково-технічна продукція (НТП)

НТП 1

Назва продукції (укр): Наукові публікації, навчальні та довідкові посібники, еталонні колекції рослин і тварин, електронні бази даних фауни і флори, ключі для визначення окремих груп тварин, схеми біостратиграфічного поділу та кореляції відкладів, літописи природи заповідних об'єктів України. Оpubліковано 3 монографії (Voichyshyn V. - The Early Devonian armoured agnathans of Podolia, Ukraine; Бакаєва С.Г. Пізньокрейдові черевоні молюски Волино-Поділля; Данилюк К.М. Флора судинних рослин регіонального ландшафтного парку "Надсянський"), 1 навчальний посібник (Новіков А., Барабаш-Красні Б. Сучасна систематика рослин. Загальні питання: навчальний посібник), брошуру (Tasenkevich L., Kruhlov I., Kalinovych N., Inkin E., Puka E., Chernobay Yu., Veen P. Inventory of grasslands of the Ukrainian Carpathians) каталог музейних фондів (Voichyshyn V.K. Devonian Fish Fauna;), а також 109 статей, із яких 49 у закордонних виданнях. Підготовлено до друку рукописи "Каталогу девонської іхтіофауни палеонтологічного фонду ДПМ НАНУ" (В.К. Войч

Назва продукції (англ): Scientific publications, educational and reference manuals, standard collections of plants and animals, electronic databases of fauna and flora, keys for identification of separate groups of animals, schemes of biostratigraphic division and correlation of sediments, chronicles of nature reserves of Ukraine. There were published 3 monographs (Voichyshyn V. - The Early Devonian armoured agnathans of Podolia, Ukraine; Bakayeva S.G. - Late Cretaceous Gastropoda molluscs of the Volyn-Podillya; Danyluk K.M. - Flora of vascular plants of the Regional Landscape Park "Nadsyansky"), 1 textbook (Novikov A., Barabash-Krasny B. - Modern plant systematics. General problems: manual), brochure (Tasenkevich L., Kruhlov I., Kalinovych N., Inkin E., Puka E., Chernobay Yu., Veen P. - Inventory of grasslands of the Ukrainian Carpathians), catalog of museum funds (Voichyshyn V.K - Devonian Fish Fauna) and 109 articles, of which 49 in foreign editions. Prepared for publication "Catalogue of the holotypes of fossil fauna an

Очікувані результати: Наукові публікації, еталонні колекції рослин і тварин, електронні бази даних фауни і флори, ключі для визначення окремих груп тварин, схеми біостратиграфічного поділу та кореляції відкладів, літописи природи заповідних об'єктів України,

Галузь застосування: Сільське господарство, мисливство, лісове господарство

Опис продукції (укр): Результати НДР використані для створення визначників Collembola, Protura і Mononchida (Nematoda), а також рослин аконітів флори Українських Карпат, поповнення музейного гербарію і колекцій членистоногих тварин одноденок, колембол, протур, хижих ґрунтових нематод, створення електронних баз даних ґрунтових мікроартропод, розроблення схем біостратиграфічного поділу та кореляції четвертинних і крейдових відкладів, написання літописів природи Карпатського природного заповідника та Природного заповідника "Мис Мартьян", читання навчальних спецкурсів із зоології та екології у Львівському національному університеті, а також опубліковані у вигляді узагальнюючих наукових праць.

Соціально-економічна спрямованість НТП:

Стадія завершеності НТП: Звіт по НДДКР

Впровадження НТП: Не впроваджено

Строки впровадження: Визначає Національна академія наук України

Виробник продукції: Державний природознавчий музей НАН України

Споживачі продукції: Природоохоронні, науково-дослідні та освітні установи, геолого-розвідувальні служби, лісові господарства

Перспективні ринки: Україна, Польща, країни Євросоюзу

Права інтелектуальної власності: Збереження права на авторство наукової розробки

Форми та умови передачі продукції: Обмін науковою продукцією

7. Бібліографічний опис

Voichyshyn V.K. Devonian Fish Fauna. – Lviv, 2015. – 307 p. (Scientific collections of the State Natural History Museum; Issue 5). – ISBN 978-966-02-7633-8; Pomorski J.R., Kaprus' I.J. Revision of the genus *Spinonychiurus* Weiner 1996 (Collembola: Onychiuridae) with description of five new species // *Zootaxa*. – 2014. – Vol. 3914 (2). – P. 101-121; Kaprus' I.J., Goblyk K.M. On the genus *Neonaphorura* Bagnall, 1935 (Collembola: Tullbergiidae) with description of two new species from Ukraine // *Annales zoologici*. – 2015. – Vol. 65, № 1. – P. 1-8; 3. Высоцкая С.О., Шахаб С.В., Гуштан Г.Г., Капрусь И.Я., Рошко В.Г. Панцирные клещи (Acari: Oribatida) из гнезд мелких млекопитающих Закарпатья // *Науковий журнал "ScienceRise"* №6/1(11)2015/ м. Харків – 2015. – С. 22-30; Капрусь И.Я. Ландшафтно-зональна приуроченість видів і типізація широтних ареалів колембол // *Праці Наукового товариства ім. Шевченка. Екологічний збірник*. – 2014. – Том. 39. – С. 233-248; Гоблик К.М., Капрусь И.Я. Урбаногенна трансформація угруповань колембол Закарпатської низовини // *Природа Західного Полісся та прилеглих територій*. – Луцьк, 2015. – № 12. – С. 163-171; Капрусь И.Я., Гоблик К.М. Екологічна та соціологічна оцінка ґрунтів Закарпатської низовини за угрупованнями колембол // *Наукові записки Державного природознавчого музею*. – Львів, 2015. – Вип. 31. – С. 45-58; Godunko R.J., Sroka P., Sold'n T., Bojkov? J. The higher phylogeny of Leptophlebiidae (Insecta: Ephemeroptera), with description of a new species of *Calliarcys* Eaton, 1881 // *Arthropod Systematics & Phylogeny*. – 2015. – Vol. 73 (2). – P. 259-279; Godunko R.J., Palatov D.M., Martynov A.V. Mayflies of the Caucasus Mountains. III. A new representative of the subgenus *Rhodoabaetis* Jacob, 2003 (Baetidae: Baetis) from the South-Western Caucasus // *Zootaxa*. – 2015. – Vol. 3948 (2). – P. 182-202; Godunko R.J., Vidinova Y., Sold'n T. (2015): Redescription of *Ecdyonurus* (*Ecdyonurus*) *russevi* Braasch & Sold'n, 1985 (Ephemeroptera: Heptageniidae). *Zootaxa*, 3915 (4): 551-568; Martynov A.V., Palatov D.M., Godunko R.J. (2015): The larvae of West Palaearctic *Eurylophella* Tiensoo, 1935 (Ephemeroptera: Ephemerellidae), with description of a new species from Georgia. *Zootaxa*, 3904 (1): 123-143; Ol?h J., Chvojka P., Coppa G., Godunko R.J., Lodovici O., Majecka K., Majecki J., Szcz?сны B., Urbanic G., Valle M. (2015): Limnephilid taxa revised by speciation traits: *Rhadicoleptus*, *Isogamus*, *Melampophylax* genera, *Chaetopteryx rugulosa*, *Psilopteryx psoros* species groups, *Drusus bolivari*, *Annitellakosciuszkii* species complexes (Trichoptera: Limnephilidae). *Opuscula Zoologica*, Budapest, 46: 3-117; Staniczek A.H., Godunko R.J. (2015): Revision of fossil Metretopodidae (Insecta: Ephemeroptera) in Baltic amber. ? Part 2: Description of a new species of *Metretopus* Eaton, 1901. *Historical Biology*, 27, Issue 7: 861-867; Sroka P., Bojkov? J., Sold'n T., Godunko R.J. (2015): New species of the genus *Oligoneuriella* Ulmer, 1924 (Ephemeroptera: Oligoneuriidae) from Turkey. *Zootaxa*, 4012: 329-350; Shrubovych J., Schneider C., D'Haese C. Two new species of *Acerentulus* Berlese, 1908 (Protura: Acerentomata: Acerentomidae) with its barcode sequence and a key to the cunhai group // *Annales de la Soci?t? Entomologique de France*. – 2014. – 50 (2). – P. 129-140; Новіков А.В. *Ranunculaceae* Західної України. II. Ключ і характеристика родів // *Mod. Phytomorphol*. – 2015. – 8. – С. 169-182; Новіков А.В., Барабаш-Красни Б. Сучасна систематика рослин. Загальні питання: навчальний посібник. – Львів: Ліра-Прес, 2015. – 686 с; Novikoff A.V., Mitka J. Anatomy of stem-node-leaf continuum in *Aconitum* (*Ranunculaceae*) in the Eastern Carpathians // *Nordic J. Bot*. – 2015. – 33 (5). – P. 633-640; Данилюк К.М. Синантропний компонент флори Крайових і Зовнішніх Горган. Біологічні студії / *Studia Biologica*. – Том 9/№3-4. – 12 с.; Данилюк К.М. Флора судинних рослин Крайових і Зовнішніх Горган: соціологічні та синантропізаційні аспекти, цікаві знахідки. Наукові записки ДПМ НАН України. – 11 с.

8. Звітна документація

Кількість сторінок в звіті: 355

Мова звіту: Українська

Кількість файлів у звіті: 1

9. Заключні відомості

Перелік осіб-виконавців

Антонюк Катерина Володимирівна

Бакаєва Софія Геннадіївна

Войчишин Віктор Казимирович

Гоблик Калина Михайлівна

Годунько Роман Йосипович

Гуштан Габріел Гаврилович

Данилюк Катерина Миколаївна

Дригант Данило Михайлович

Когут Юлія Орестівна

Мальчик Оксана Володимирівна

Мамчур Анатолій Павлович

Махлинець Тетяна Михайлівна

Новіков Андрій Валерійович

Рукавець Євгенія Вадимівна

Сусуловський Андрій Степанович

Ціхонь Тетяна Володимирівна

Шрубович Юлія Юхимівна

Керівник організації:

Чернобай Юрій Миколайович

Керівники роботи:

Капрусь Ігор Ярославович

**Керівник відділу реєстрації наукової діяльності
УкрІНТЕІ**

Юрченко Т.А.